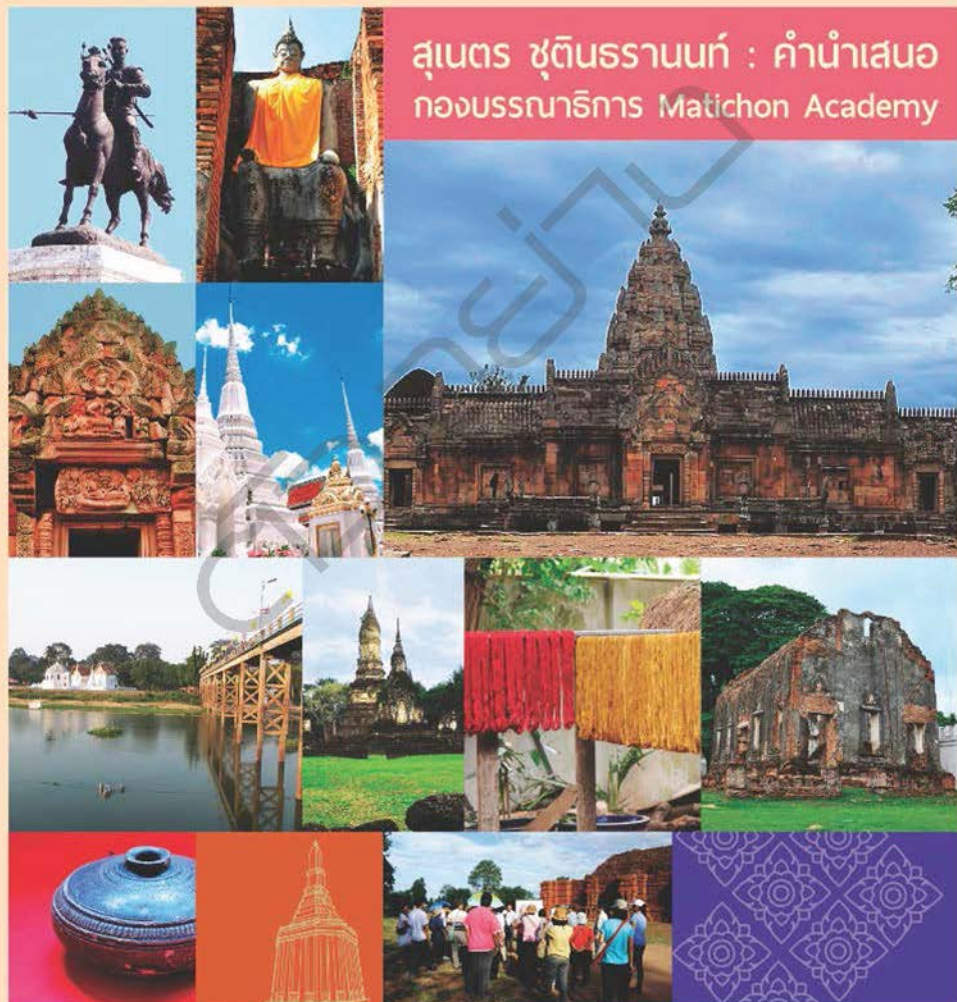

เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องเที่ยวประวัติศาสตร์

เที่ยว **๑๐๐** เส้นทางวัฒนธรรม
ท่องประวัติศาสตร์

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน ๒๕๕๖

เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องประวัติศาสตร์

• กองบรรณาธิการ Matchon Academy

พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, ตุลาคม 2556

ราคา 250 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

กองบรรณาธิการ Matchon Academy. เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องประวัติศาสตร์.

กรุงเทพฯ : มติชน, 2556. 216 หน้า. ภาพประกอบ.

1. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ 2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 1. ชื่อเรื่อง
915.93

ISBN 978 - 974 - 02 - 1204 - 1

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ ตตะนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, สุชาติ ศรีสุวรรณ,
ปิยชนัน สุทธิทรัพย์, ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์, ศิริพงษ์ วิทยวิโรจน์, นงนุช สิงห์เดชะ

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ • รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์
บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ มูนปาน • บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : พลลภ สามสี
หัวหน้ากองบรรณาธิการ : อพิสิทธิ์ อีระจางูวรรณ • พิสูจน์อักษร : ชัยรัตน์ เลิศรัตนภาพ
ศิลปกรรม-ออกแบบปก : แก้วตา ไกวาที่ • ประชาสัมพันธ์ : ดั่งฤดี ศรีไพโรจน์

สำนักพิมพ์มติชน

| www.matchonbook.com

บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) : 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235 โทรสาร 0-2589-5818

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2400-2402

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด 27/1 หมู่ 5 ถนนสุขาประชาสรรค์ 2 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด

นนทบุรี 11110 โทรศัพท์ 0-2584-2133, 0-2582-0596 โทรสาร 0-2582-0597

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3353 โทรสาร 0-2591-9012

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co.,Ltd.

12 Tethsabannarueman Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

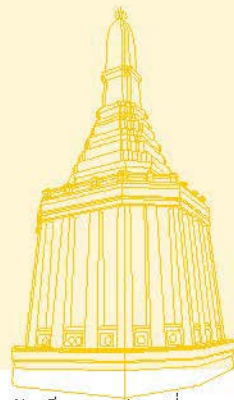
หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยหมึกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เพื่อปกป้องธรรมชาติ ลดภาวะโลกร้อน และส่งเสริมสุขภาพที่ดีของผู้อ่าน

สารบัญ

คำนำเสนอ	๖
คำนำ	๑๐
ไหว้พระ ๕ วัดมงคล ชมงานช่างหลวง	๑๕
ลพบุรี-วังนารายณ์ แวร์ชายส์แห่งสยาม	๓๙
บุกอยุธยา ค้นหาพระนเรศวร	๕๗
เที่ยวคลองด่าน ผ่านวัดดัง	๗๗
ร้อยรัดพิศดารภรณ์ ประวัติศาสตร์ในผืนผ้า	๙๕
ชัยจำปา-ศรีเทพ เมืองโบราณลุ่มน้ำป่าสัก	๑๑๗
เมืองลุ่มน้ำสะแกกรัง ลาวครั้ง ชัยนาท-อุทัยฯ	๑๓๓
ย้อนอดีตสงครามเก้าทัพ ที่เมืองกาญจนบุรี	๑๕๑
และชมปราสาทเมืองสิงห์	
เที่ยวปราสาทหิน ดินแดนอีสานใต้	๑๖๙
เที่ยวแคว้นสุโขทัย	๑๙๑

คำนำเสนอ

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมนับเป็นการท่องเที่ยวแนวเก่าของโลกตะวันตก ย้อนไปได้ถึงยุค Grand Tour ของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และของโลกอุษาคเนย์และไทยโบราณ ดังเห็นได้จากการจารึกแสงบุญ เช่น การไปบวชพระบาท หรือการท่องเที่ยวเมืองพระร่วงของลันเกล้าฯรัชกาลที่ ๖ หรือ การเที่ยวเมืองพม่าและนครวัดของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ

กระทั่งมาถึงแม้การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในปัจจุบันก็ยังคงเป็นที่ต้องการ แต่ตลาดบริการที่ตอบสนองกลับมีค่อนข้างจำกัด ที่ว่าจำกัดในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการจำกัดเชิงปริมาณของบริษัทจัดการท่องเที่ยวที่ให้บริการ แต่หมายถึงรูปแบบตลอดรวมถึงความแปลกใหม่ ลุ่มลึก และมาตรฐานทางความรู้ของผู้ให้บริการเป็นสำคัญ

ภายใต้สภาวะที่ตลาดย้ายจะเป็นทางตันทั้งในด้านรูปแบบ แนวคิด และการจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่พร้อมสนองตลาดนักท่องเที่ยวคนไทยที่นิยมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ก็ได้เกิดทางเลือกใหม่ซึ่งมี**มิตชนอคาเดมิ**เป็นผู้เบิกทาง

มิตชนอคาเดมิเป็นหน่วยงานจัดการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมของเครือมิตชน เป็นเหตุให้มิตชนอคาเดมิมี “ต้นทุน” ที่เพียงพอต่อการ “ฝ่าทางตัน” ทั้งในด้านองค์ความรู้ที่สั่งสมมาอย่างยาวนานต่อเนื่อง และเครือข่ายของวิทยากรชั้นนำที่พร้อมจะมาร่วมให้บริการการท่องเที่ยวเพียงไม่เกินขอบปี การท่องเที่ยวในแนวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมภายใต้การดำเนินงานของมิตชนอคาเดมิก็เป็นที่ดีตลาด

มาบัดนี้มติชนอคาเดมี่ได้สร้างนวัตกรรมใหม่อันจะเป็นคุณูปการกับนัก
ท่องเที่ยวแนวประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ด้วยการนำความรู้และประสบการณ์ที่
สั่งสมเพิ่มพูนจากการจัดการท่องเที่ยวมาจัดทำเป็นหนังสือนำเที่ยวที่ทรงคุณค่า
ภายใต้ชื่อ **“เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องประวัติศาสตร์”**

ข้อเด่นของหนังสือเล่มนี้มีมนานับประการ แต่ประการแรกสุดเห็นจะได้แก่
การประมวลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวยุค
เที่ยวตามแหล่งประวัติศาสตร์นี้ไม่อาจพลาดได้มารวมประชุมไว้ในที่เดียว ทำให้
ผู้ที่ได้ร่วมท่องเที่ยวไปกับมติชนอคาเดมี่ได้มีโอกาสที่เพิ่มความจำและสามารถย้อน
รอยกลับไปเที่ยวใหม่ด้วยตนเองอย่างผู้ทรงภูมิ ขณะผู้ที่พลาดโอกาสรายการ
เด็ดๆ ก็ได้มีโอกาสติดตามและตามติดไปเที่ยวย้อนหลังได้ด้วยตนเอง

ข้อสำคัญเห็นจะอยู่ที่สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งที่ถูกนำมาประมวลรวม
ไว้ใน **“เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องประวัติศาสตร์”** ไม่ใช่สถานที่เที่ยว
ธรรมดา เพราะแต่ละที่ถูกคัดสรรมาอย่างประณีตจากน้ำมือของผู้มากด้วย
ประสบการณ์ เมื่อนำมาประมวลในรูปบทความท่องเที่ยวระยะสั้น ข้อมูลขั้นต้น
ที่ได้จากการออกท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งก็ถูกชำระและจัดระบบนำเสนอเป็น
เรื่องราวได้อย่างลุ่มลึกและละเอียดลออมากขึ้น ประมาณว่าผู้ลงทุนควักกระเป๋า
ซื้อ **“เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องประวัติศาสตร์”** ไปนอนอ่านก็เท่ากับ
ได้ความรู้ “องค์รวม” เหมือนกับได้ติดตามคณะท่องเที่ยวไปในทุกที่ที่มติชน
อคาเดมี่หยัดเท้าถึง หากเป็นการลงทุนต้องเรียกว่า “เกินคุ้ม”

ความสำคัญอันดับแรกของหนังสือ **“เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่อง
ประวัติศาสตร์”** คือการเปิดพื้นที่ให้นักเที่ยวเที่ยวได้ด้วยตนเองอย่างมั่นใจเพราะ
เรื่องแต่ละเรื่องบรรจุสาระของสถานที่เที่ยว ซึ่งบางครั้งก็รวมที่เที่ยวที่ซบไ้
อย่างครบเครื่อง เช่น เรื่องเที่ยวคลองด่านผ่านวัดดงที่ให้ความรู้ด้านสถานที่ท่อง
เที่ยวไว้อย่างถี่ถ้วน แล้วยังแนะนำอาหารอร่อยของชุมชนเก่าแก่ย่านตลาดพลู
ทิ้งท้ายไว้ด้วย

ความสำคัญอันดับถัดมาเห็นจะไม่พ้นการเลือกพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยมาตีแผ่ หลายที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวใกล้ตัวแต่ก็เหมือนเส้นผมบังภูเขา ประมาดว่าหากไม่เสาก็ไม่รู้ ด้วยเหตุนี้มักเที่ยวแนวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่กำลังพบทางตัน คืออยากเที่ยวแต่ไม่รู้ว่าจะเที่ยวที่ไหน หรือที่ไหนมีอะไรให้เที่ยวบ้าง

หนังสือ “**เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องประวัติศาสตร์**” ก็สามารถช่วยชี้ทางออก ผ่านทางต้น เปิดพื้นที่ให้นักเที่ยวได้รู้แหล่งที่เที่ยวยีกมากมาย อาทิ “ไหว้พระ ๕ วัดมงคล ขมงามช่างหลวง” เป็นเรื่องเที่ยวที่เปิดมิติให้รู้ถึงแหล่งท่องเที่ยวใกล้ตัวที่น่าสนใจในกรุงเทพฯ เช่น ศิลปะจีน-ไทย ฝีมือชั้นครูที่วัดเทพธิดารามวรวิหาร ภูมิสุนทรภู่มหากวีรัตนโกสินทร์ที่เคยมาจำพรรษาอยู่ที่วัดนี้หลายปี ข้าวของเครื่องใช้ของท่านยังถูกเก็บรักษาไว้ให้ชมได้ที่วัดนี้ ที่เสามาเป็นแต่เพียงบท “โหมโรง” ของเรื่อง “ไหว้พระ ๕ วัด” ก็ต้องซื้อไปลองอ่านว่าอีก ๔ วัดที่เหลือว่าจะมีภูเขาหลังเส้นผมอีกกี่ลูกทิ้งให้นักท่องเที่ยวแนวศิลปะวัฒนธรรมได้ปีนป่าย

ความสำคัญอันดับถัดมาคือ “**สาระความรู้**” ที่ถูกบรรจุไว้ในหนังสือท่องเที่ยวเล่มนี้ หนังสือนี้คือ “คลังความรู้” ที่ผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องตามไปเที่ยวให้ครบที่ เพียงทามาอ่านก็จะได้รับความรู้อย่างไม่เคยรู้มาก่อน ทั้งนี้อาจเป็นด้วย**คณะผู้เขียนมีความรู้เต็มพวงพร้อมถ่ายทอด และกึ่งมาให้ผู้อ่านเที่ยวได้สนุกและมั่นใจ** คือ ทราบเสียแต่เบื้องต้นว่า สถานที่ที่เลือกจะไปเที่ยวนั้นสำคัญน่ารู้และน่าเที่ยวอย่างไร อานิสงส์แห่งเจตนาดังกล่าวส่งผลให้ “**เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องประวัติศาสตร์**” เป็นมากกว่าหนังสือนำเที่ยวทั่วไป ดูไปคล้ายสารคดีชวนอ่านเล่มกะทัดรัดที่บรรจุความรู้ที่ไม่กะทัดรัดไว้เต็มเปี่ยม

หากผู้อ่านกังขาขอให้พลิกไปดูบทที่ว่าด้วย “ร้อยรัดพัสดุราภรณ์ประวัติศาสตร์ในผืนผ้า” แล้วจะเห็นแจ้งว่าอย่างไรที่เรียกว่าหนังสือคือ “คลัง

ความรู้” ที่ถึงแม้ไม่คิดเที่ยวก็ควรมีไว้อ่านประจำห้องสมุด

เสน่ห์ของประวัติศาสตร์ไม่ได้เพียงอยู่ที่เนื้อหาของประวัติศาสตร์ที่ส่วนใหญ่ก็รู้กันอยู่ แต่ยังรวมถึงเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยที่ซ่อนอยู่ในหลืบมุมเป็นประหนึ่งพงศาวดารกระซิบ วิทยากรนำเที่ยวที่ดีต้องเก็บเกร็ดประวัติศาสตร์มาเล่าสู่ให้ผู้เที่ยวเที่ยวสนุกไม่รู้เบื่อ ทั้งนี้รวมถึงเรื่องราวของท้องถิ่นและสามัญชนที่สืบลมหายใจศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คนยุคหลังได้เห็นได้สัมผัส

หนังสือ “**เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องประวัติศาสตร์**” นี้บรรจุไว้ด้วยเกร็ดประวัติศาสตร์แทบจะตลอดทั้งเล่ม เช่น เมื่อเปิดอ่านไปถึงเรื่อง “เมื่อกลุ่มน้ำสะแกกรัง ลาวครั้ง ชัยนาท-อุทัยฯ” ก็จะได้ทราบเรื่องของหลวงปู่ศุขแห่งวัดปากคลองมะขามเฒ่า ผู้เป็นอาจารย์บอกสรรพวิทยาแก่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ หรือคุณยายซ้องผู้สืบสานผ้าทอลาวครั้ง เป็นอาทิ

ที่กล่าวมาเป็นเพียงส่วนน้อยนิดของคุณภาพที่คับแก้วของ “**เที่ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม ท่องประวัติศาสตร์**” ทางเดียวที่จะสัมผัสค่าคุณภาพตามกล่าวได้ครบกระบวนคือต้องหาทางครองกรรมสิทธิ์หนังสือนี้ จึงขอแนะนำนักเลงนักเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และนักเลงประวัติศาสตร์ซื่อหาไว้ใช้เป็นอีกหนึ่งในคัมภีร์ท่องเที่ยวและท่องไปในโลกประวัติศาสตร์ แล้วท่านจะไม่ผิดหวัง

สุนทร ชุตินทรานนท์

๑๘ กันยายน ๒๕๕๖

คำนำ

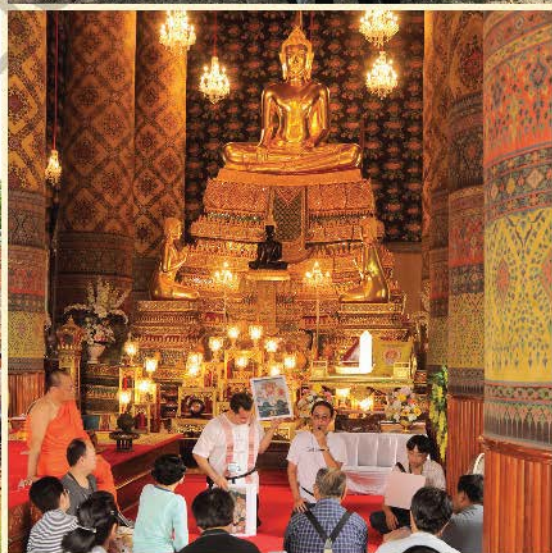
ปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่ถือเป็นส่วนหนึ่งของรายได้หลักเข้าสู่ประเทศ จึงเกิดการแข่งขันสูงมาก บริษัททัวร์หลายแห่งต่างก็หันมาปรับทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ โดยใช้อัตลักษณ์ของประเทศเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง เพื่อนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวในแบบทัวร์ศิลปวัฒนธรรม ภายใต้การจัดการของมติชนอคาเดมี ได้เล็งเห็นความสำคัญและตระหนักถึงสิ่งต่างๆ เหล่านั้น จึงค้นหาสถานที่ที่มีคุณลักษณะเด่น ในทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวคุณค่าของสังคมและมนุษย์ อีกทั้งสะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี โดยผ่านการบอกเล่าจากบุคลากรคุณภาพ ทั้งระดับคณาจารย์มหาวิทยาลัย, ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา, นักเขียน-นักแปล หรือแม้กระทั่ง

ปราศรัยท้องถิ่น ที่สามารถปลูกชีวิตโบราณสถานหรือวัฒนธรรมต่างๆ ให้มีชีวิต
เสมือนว่านักท่องเที่ยวได้สัมผัสบรรยากาศและอารมณีนในแต่ละยุคสมัยนั้นๆ
อย่างแท้จริง

ความตั้งใจในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนของมติ
ชนอคาเดมี่ที่ผ่านมา ได้รับกระแสตอบรับอย่างล้นหลามจากบุคคลทั่วไปหลากหลาย
สาขาอาชีพเป็นอย่างดี จึงได้ทำการรวบรวมเรื่องราว สารระความรู้ ความ
ประทับใจเหล่านั้นไว้เป็นหนังสือคู่มือ เพื่อใช้ประกอบการเดินทางในรูปแบบที่แตก
ต่างไปจากการท่องเที่ยวแบบอื่นๆ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ เพิ่มพูนความรู้ จะได้
ช่วยกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ
อย่างยั่งยืน

มติชนอคาเดมี่

เที๋ยว ๑๐ เส้นทางวัฒนธรรม
ท่องประวัติศาสตร์

